

סיפורים מן העבר הקרוב והרחוק

יחד עם רבבות אופים בתכנית, השעה השלישית בטלויזיה, זמתי אף אני עלבון למשמע התשובה שהשיבה נערה צעירה לשאלה "מי היה דב גורון?" השיבה הערה: "בטח שאני יודעת, זה היה אנגלי שלחם לעדנו ונהרג...". שנתמרה בעל האגדרטה שהוקמה לזכר עולי-הגירוש (!) הוכיחה שוב את הפני מוכר: שבני הזר הצעיר אינם יודעים מה היה הרחש בארצנו לפני דוד ויזר, אני, שהאמורה הגדולה הללו היו חלק מחיינו והחיותנו, מטאנים להשלים עם בדידתו; רבים מבינינו ודאי הורו עם התכבד הגלוי ישר החינוך, שנדפס לפני ימים ארוכים בעתון, בו מתרע הכוחם — איש מישב בדרום — מדוע אין מלמדים בתיכסוף את ההיסטוריה הקרובה שלנו ואת פרקי הגבורה של לוחמי המחתרות השונות?

ואם אין מלמדים עדיין במידה מספקת הקומות אלו בכתיב-הספר, נקום אנו ונפתח בידי הילדים את ספריהקריאה הטובים, המספרים על גיבורים ומעשים מן העבר הקרוב. הרי עבר זה הוא אוצר בלום ומכריזיב על נשואים, ורק ספר טוב, המספר על שנות המחתרת, החינוך, החלוציות והמאבק לתרות, טוב למלא יעוד כפול: הוא מנחם לקורא הצעיר חוויה ספרותית מרגשת (ומה מרגש יותר מיספר הרפתקאות?), ומתחשבים את פתח — הוא מקנה לקורא ידעיה כמפך רבידות, מולדת עמו וארצו.

במסגרת האחרונה התפרשה ספרי-הילדים הישראלית בשורה נכבדה של ספרים מסוג זה. ראשון לכל יזכר לטוב אלעזר ש"מ, א"ל, אשר פתח את המגילת ב"אנשי בראשית" (שנתכתיב בימים אלה במחברות העשירית?), והוא (י. שרביק), המעניקה לקוראים הצעירים סיפורים מוקפים ומשוליים על גיבורים כשרת אהרונסון, יוסף הרמפלדור, חנה כוש, ואילו היתה אבות נערה מתלבויות קורות את ספרה המצויני על צביה גרנות, "גבורה כאדם", שרצה כבידור, "נפוחים", היתה יודעת להשיב בדיקנות זו הית דב גורון.

שלושה הספרים שזוין בהם לזהל הם ללא ספק בגדר ספרות יפה; אלא שצויה גם ספרות העסוגת עמוק עמוק בעושה המציאות. הרקע נאמן לאמת ההיסטורית, הגיבורים היו נפעלו (ונפעלו) על אדמה חלוצית, אלא שוליים ההיסטוריים והלבושו מחלוצות כלטוריסטיות, כשכל סופר מוסיף לו משלו כדי להמזין המובנה עליו ומספר את הטרביס בסגנונו ובמרידת הכסרון שבחברך בה.

מי שלח את הציפור

מאת נתן שחם, צייר שמרואל כ"ק, ספרי-הילדים 1972, 78 עמודים מקומרים.
מי שלח את הציפור? מגדל גורלניק, פול-הדפוס הצעיר שלוח אותה לאור שנקלעה בעשות ל...
מאת נתן שחם, צייר שמרואל כ"ק, ספרי-הילדים 1972, 78 עמודים מקומרים.
מי שלח את הציפור? מגדל גורלניק, פול-הדפוס הצעיר שלוח אותה לאור שנקלעה בעשות ל...
מאת נתן שחם, צייר שמרואל כ"ק, ספרי-הילדים 1972, 78 עמודים מקומרים.
מי שלח את הציפור? מגדל גורלניק, פול-הדפוס הצעיר שלוח אותה לאור שנקלעה בעשות ל...

באה ציפור-לרור זו ובראה לו, למגילת בשש הדפוס...
מריגה נדירה של הזמור נוסד טאלניה, מהם מאופק והיכמת זמים מניינת את ארבעת הסיפורים שבקובץ: "מעשה משעשע ברובים", שהולש עליו להעביר אקדה מן הקיבוץ אל העיר, ו"אקדת זה נתגלגל בטעות לידו של נער שיהי-הרפתקאות (המה) עשה שקע בחופש הגדול"; ו"מעשה בגבי נשק ה"הגנוח", ש"צריך היה לבנות כנמל כלי-נשק, שהגיעו בבית מחתלי, ארוכים בתוד הרקיע של כנרת, והמהומה נקבלים רשק ועלינו הנוכח למלא מעשישים בוראים לנו נפש אמרי צה"ל יפה, בריאה".
לשבת מיוחד ארוכים הרישומים המרביים, הקאריקטוריים-מעש של שמוליק כץ.

החאו על הגבעה

מאת יגאל מינה, ציירה: תרצה מינה, תוצאת אוריאל אופק, 169 עמודים מקומרים.
זכור, בניו! אמר המון רצם על ערש מותו, "אל תקיני מצבה על קברי לפני שנתכבד לים הים במעשה. בחלו בעצת גורלים סמס, אל עשו כאשר יורה לכם בלבכם, ופעל לכל — לעולם אל תנשו את הכושבה".
לא, אל נטשו את מושבתם, אלא בני אותה והגנו עליה — בורכת יסוים-כדקבת עיעקה, במוכר-קלם ואתנה, בעד המושבת הקודחת והבודדת היתה לעיר-ואם בישראל.
ספר רחבי-ידיעה זה הוא רבי-כז, ונארה של חלוצי מלחה בראשי-

הרי לפינו סיפורים מרביים, הכתובים בכסרון שממי מוכחם ומשופעים בהו, "ילדים, כך אני רג, (כותב שחם) איהבים סיפורי גבורה וסיפורי מהלך ולא שוט סיפורים מצחיקים-קצת על אנשים מבושלים, שיש להם המון מחס-בות בראש". אבל נתן דימינו יודע שאין זה כך; או אולי ההי-כית לתח בידי הילדים גם ספר לטע שבוני עומד אצלם בראש סולס-הפופולאריות. אבל זהו ספר ששה שקע בחופש הגדול"; ו"מעשה בגבי נשק ה"הגנוח", ש"צריך היה לבנות כנמל כלי-נשק, שהגיעו בבית מחתלי, ארוכים בתוד הרקיע של כנרת, והמהומה נקבלים רשק ועלינו הנוכח למלא מעשישים בוראים לנו נפש אמרי צה"ל יפה, בריאה".
לשבת מיוחד ארוכים הרישומים המרביים, הקאריקטוריים-מעש של שמוליק כץ.

שלושה בעקבות האוצר

מאת דוד רייז, צייר: גיורא מרבי, תוצאת עם שני / ר, תשכ"ג, 176 עמודים מקומרים.
מפתח אוצרי לרובלי חמ"דן — אויב מלים מיסותריות אלה נמצאו כתובות על פיסת-עלף ועויה, שנסדה מנרתיק ה"רבי, ובעקבותיה יצאו שלושה חלוצים הצעירים — רינה, רז' ביב וצופיק — בעקבות האוצר הנעלם.
סיפור-הרפתקאות יאגוראפי-היסטורי זה בנוי במחנה המוש"ק, חק, חפס אז המכתוב, שמוליק המדרידי מספר להנחיל את האגידה על עמוד המדון שבמערות-ה"תאמיים. שלושה גיבוריו חספרי-נים מולטיים יוצאת לזלזות את סידה של הגבעה; הם עוילים על עקבות טמפוני זה עבדאללה על שידוד האויס, וגומרים אמר לחי עוף המסו. הם תיפשושים ה"ממששכים והנמצאים הם עוברים את הארץ לאורכה ולחוחה: מי אכירם כנריתת הקשתות ברמלה, במצודת עולית, במערות ארבל, במסגנו עפר, בטנאי-הנובובים, כי עיר העתיקה של ירושלים, בכל כקיים הם מגלים כתובות מרומות שעליהם לפנה; וכיוון שהשלוש שזו הם נערים מקרניים, הריהם

דיווח העתונים) היא הוכחה שהי קוראים הצעירים נמשכים גם אל סיפור "ציניק", כתובי שהיא כתוב חישב — ומרתק. ציוריה הליריים של תרצה הם בכתיבת איזון עדין פול האווירה תיאוליסטית הקודרת, המציגת את הספר.

שלושה בעקבות האוצר

מגלים בקיאות עברה הקרוב ו"הרקיע של הארץ — ממלהמתה היוונים והרומאים ועד ימי ה"הרובים והאנגלים.
הספר בנוי בשני מיסורים: ה"מאור החיאנו, שהוא הספר ה"הרפתקני של השלושה בעקבות האוצר הנעלם; והמאור הפנימי — הלא הוא שפע המידע שגיי-גוריוו הצעירים (ואתם הקור-אים) מלקטים באתרים השונים שבהם הם מבקרים: אגדות, תי ארוים יאגוראפיים ומרשיות היסטוריות, מידע זה אינו למסע כלל את העלילה אלא מעשריה המאוזן אותה, ומה גם, שהוא כי הוב בסגנון רהוט, נדבשי וצירי רי.

אמנם, היסוס נאנוב במקצת: האוצר שגילו השלושה בסיום ה"מיצב לא היה כלל אוצר של עבדאללה האויס; ובכל-ואת, כי דברי המדרידי; התחווית והידיד עור הם אוצר, הספרו לכס ולכס מלבד. אוצר ידעיה זה לא יוכל איש בעולם לקחת מכס, וזה כי ריזו הנצוה על אוצר של כסף העובר לסוחר, אמן ואמן.

3. ב. — כל שלושה הספרים מדורגו בלי-ישיפים המנוקד, הנעים לקריאה, של דפוס, דבר.